

ویروس پاپیلومای انسانی HPV و آزمایش غربالگری

دکتر مهین صادق نژاد

پزشک سل و جدام و کارشناس بیماری‌های
واگیر دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

فرشید فرضی پور

کارشناس مسؤول آموزش بهورزی و رابط
فصلنامه بهورز دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دکتر علی حسین پور

کارشناس مسؤول پیشگیری از HIV/AIDS و
بیماری‌های آمیزشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

مقدمه

اچ پی وی یا پاپیلومای انسانی ویروسی است که از طریق تماس پوست با پوست و روابط جنسی منتقل می‌شود. بیش از ۱۰۰ نوع HPV وجود دارد، ۶۰ نوع زگیل معمولی در نواحی مختلف و ۴۰ نوع تناسلی هستند که نوع تناسلی آن از طریق تماس جنسی قابل انتقال است و می‌تواند

اهداف آموزشی

انتظار می‌رود خوانندگان محترم پس از مطالعه:

- عفونت با ویروس HPV یا پاپیلومای انسانی را بشناسند.
- راه‌های انتقال عفونت ویروس اچ پی وی را بیان کنند.
- چگونگی محافظت در مقابل این عفونت را شرح دهند.
- انواع واکسن‌های HPV را فهرست کنند.
- راه‌های شناسایی و درمان عفونت HPV را بدانند.

خانم‌های واجد شرایط است. سرطان سرویکس دومین سرطان شایع در میان زنان جهان است.

ج. سایر سرطان‌ها که با درصد کمتری با ویروس HPV در ارتباط هستند عبارتند از: سرطان مقعد، سرطان واژن و سرطان ناحیه حلقی دهانی (اوروفارنکس).

تشخیص آزمایشگاهی

پاپ اسمیر و آزمایش‌های مولکولی از جمله واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز (PCR) در حال حاضر پیشرفته‌ترین و دقیق‌ترین راه تشخیص ابتلا به HPV است که برای تشخیص انواع ژنوم HPV به کار می‌رود.

شناسایی HPV

انجام تست‌هایی نظیر پاپ اسمیر به شناخت روند تغییرات سلول‌های سرطانی کمک می‌کند. زنان باید در سنین بین ۲۱ تا ۲۹ سال حداقل یک‌بار در سال و زنان بین سنین ۳۰ تا ۶۵ سال هر پنج سال یکبار آزمایش DNA و پاپ اسمیر را برای شناسایی HPV انجام دهند. در صورتی که نتایج پاپ اسمیر غیر طبیعی باشد، پزشک آزمایش HPV را درخواست می‌کند. همچنین در صورتی که ویروس از نوع سرطان‌زای آن باشد، پزشک تغییرات سرویکس یا گردن رحم را بررسی می‌کند. برای این امر نیاز به انجام کولپوسکوپی خواهد بود. البته تغییرات گردن رحم که منجر به سرطان می‌شود، اغلب سال‌ها به طول می‌انجامد.

بر اندام تناسلی، دهان و گلو تاثیر بگذارد. به همین ترتیب اچ‌پی‌وی از شایع‌ترین بیماری‌های جنسی است. در برخی از موارد عفونت HPV تناسلی ممکن است باعث ایجاد مشکلات سلامتی شود. با این حال برخی از انواع اچ‌پی‌وی می‌توانند منجر به ایجاد زگیل تناسلی و حتی سرطان دهانه رحم و در موارد نادرتر سرطان مقعد و گلو شود.

از بین سرطان‌های گردن رحم مرتبط با HPV تقریباً ۷۰ درصد توسط دو تایپ HPV-16 و HPV-18 ایجاد می‌شوند. در زنانی که به HPV آلوده هستند، امکان دارد کشیدن سیگار خطر سرطان گردن رحم را افزایش دهد.

علامت بالینی مبتلا به HPV

بیشتر مبتلایان به HPV بی‌علامت هستند و در صورت سالم بودن سیستم ایمنی، ۹۰ درصد موارد هیچ علامت و نشانه خاصی را به همراه ندارند و این یعنی ممکن است فرد آن را بدون اطلاع به بدن شریک خود انتقال داده باشد. تعدادی از انواع HPV تناسلی عامل ایجاد زگیل تناسلی و زگیل در گلو (پاپیلوماتوز تنفسی) می‌شوند و تعدادی دیگر نیز سبب بروز سرطان دهانه رحم و سایر سرطان‌های تناسلی، سر، گردن و گلو می‌شوند.

بیماری‌هایی که در اثر عفونت با HPV ایجاد می‌شوند:

الف. زگیل تناسلی: به شکل توده‌های کوچک مجزا یا به هم متصل در نواحی تناسلی ایجاد می‌شود. زگیل می‌تواند کوچک و بزرگ، برجسته، مسطح یا شبیه گل کلم باشد. تشخیص زگیل بالینی بوده و با مشاهده می‌توان آن را تشخیص داد. معمولاً طی چند هفته تا چند ماه پس از تماس جنسی فرد با شخص مبتلا در فرد رشد می‌کند. در صورت عدم درمان زگیل، سه حالت رخ می‌دهد یا خود به خود حذف می‌شود یا بدون تغییر می‌ماند یا اندازه یا تعداد آن افزایش می‌یابد.

ب. سرطان سرویکس: ۹۹/۷ درصد موارد با HPV همراهی دارد و معمولاً تا مراحل پیشرفته، بیماری بدون علامت است و همچنین متأسفانه در مراحل پیشرفته بسیار سخت درمان می‌شود؛ لذا مهم‌ترین مسأله در کنترل سرطان سرویکس، غربالگری منظم همه

کلامیدیا و هرپس سیمپلکس

- * التهاب مزمن
- * زایمان‌های متعدد (سرطان دهانه رحم)
- * مصرف قرص‌های ضد بارداری به مدت طولانی
- * سرطان مصرف قلیان (سرطان دهان یا گلو)
- * برقراری رابطه جنسی مقعدی (سرطان مقعدی)

پیشگیری از HPV

ساده‌ترین راه برای جلوگیری از ابتلا به اچ‌پی‌وی استفاده از کاندوم و برقراری رابطه جنسی سالم است. علاوه بر این، تزریق واکسن گارداسیل ۹ برای پیشگیری از زگیل‌های تناسلی و سرطان‌های ناشی از این ویروس کاربرد دارد. در ضمن پاپ اسمیر رایج‌ترین تست برای کمک به ردیابی سرطان گردن رحم است. با انجام پاپ اسمیر می‌توان سلول‌های پیش سرطانی را پیدا و آن‌ها را پیش از تبدیل شدن به سلول‌های سرطانی از بدن خارج کرد.

پیشگیری از زگیل‌های تناسلی: کاهش تعداد شرکای جنسی و استفاده از روش محافظت شده

ویروس HPV و حاملگی

به شکل خیلی نادر، امکان انتقال ویروس HPV از مادر باردار مبتلا به نوزاد خود حین زایمان واژینال وجود دارد. در این موارد کودک می‌تواند مبتلا به پاپیلوماتوز تنفسی شود که در واقع زگیل داخل گلو رشد می‌کند.

علل بروز HPV

عفونت HPV تناسلی از طریق مقاربت جنسی، رابطه جنسی مقعدی و سایر تماس‌های پوست به پوست در ناحیه دستگاه تناسلی ایجاد می‌شود. برخی از عفونت‌های HPV که منجر به زخم‌های دهان یا قسمت فوقانی دستگاه تنفسی می‌شوند از طریق رابطه جنسی دهانی ایجاد می‌شوند.

عوارض HPV

شامل مهم‌ترین سرطان‌های ناحیه تناسلی بویژه دهانه رحم است. زخم‌های دهان و قسمت فوقانی دستگاه تنفسی از جمله زبان، لوزه‌ها، کام نرم یا درون حنجره و بینی

واکسن‌های HPV

سه نوع واکسن HPV به نام‌های گارداسیل، سرواریکس و گارداسیل ۹ در پیشگیری از آلوده شدن به HPV مفید هستند. جدیدترین مورد واکسن گارداسیل ۹ است که برای محافظت در برابر سرطان گردن رحم و ضایعات پیش سرطانی در گردن رحم در افراد سنین ۹ تا ۲۶ سال استفاده می‌شود و برای افراد تا ۴۵ ساله هم تأیید شده است. همه افراد زیر ۱۵ سال باید دو دُز واکسن HPV را حداقل به فاصله شش ماه از هم دریافت کنند. نوجوانان و جوانان سنین ۱۵ تا ۲۶ سال (بالای ۱۵ سال) باید سه دُز واکسن HPV را دریافت کنند. برای دختران و پسران، ایده‌آل است که قبل از تماس جنسی و قرار گرفتن در معرض HPV، واکسن را دریافت کنند. به علاوه، پاسخ به واکسن در سنین جوان‌تر نسبت به سنین مسن‌تر بهتر است. چون واکسن تنها می‌تواند از عفونت پیشگیری کند و قادر نیست عفونت موجود را درمان کند، بهتر است واکسیناسیون افراد پیش از آغاز فعالیت جنسی آن‌ها انجام شود.

روش‌های انتقال HPV

این ویروس از طریق تماس پوست با پوست و تماس جنسی محافظت نشده در صورت وجود سیستم ایمنی ضعیف ایجاد می‌شود.

عواملی که ریسک ایجاد سرطان را در صورت ابتلا به

این ویروس افزایش می‌دهد:

- * سیستم ایمنی ضعیف
- * ابتلا به بیماری‌های آمیزشی (STI) مانند گونوره آ،

درمان HPV

برای درمان زگیل تناسلی می‌توان از داروهای مناسب، روش سوزاندن با جریان الکتریکی یا انجماد با نیتروژن مایع استفاده کرد. همچنین سرطان‌هایی که از HPV ایجاد می‌شوند با روش‌هایی مانند شیمی درمانی، پرتودرمانی یا جراحی یا مجموعه‌ای از آن‌ها درمان می‌شوند. در حال حاضر هیچ روش درمان طبیعی برای درمان HPV وجود ندارد. غربالگری روتین برای HPV و سرطان گردن رحم می‌تواند در شناسایی، نظارت و درمان مشکلات بهداشتی ناشی از عفونت HPV کمک کند.

ابعاد روانشناختی HPV

ابتلا به HPV علاوه بر جنبه‌های طبی از نظر روانشناختی نیز بر روی فرد مبتلا و همسرش اثر می‌گذارد. همچنین رابطه زناشویی و زندگی جنسی زوج تحت تاثیر قرار می‌گیرد. گاه سبب مشکلات عاطفی و خانوادگی و کاهش اعتماد متقابل بین زوجین و طلاق یا پیامدهای منفی بر فرزندان می‌شود.

بدین جهت مشاوره این افراد بسیار مهم است، لازمه مشاوره، ارتباط موثر است، برای ارتباط موثر همکاران باید نگرش عاری از قضاوت داشته، ابراز همدلی نمایند، بحث رازداری را مطرح کنند و گوش دادن فعال اصول کارشان باشد. به افراد باید بگوییم ابتلا به HPV به این مفهوم نیست که خود فرد یا همسرش حتماً روابط جنسی خارج از چارچوب خانواده داشته‌اند. لازم است بدانند اکثر تیپ‌های ویروس بی‌خطر هستند. باید به

افراد بگوییم نحوه انتقال گاه بطور دقیق مشخص نیست و نمی‌توان گفت کدامیک زودتر مبتلا شده‌اند. همکاران محترم بعنوان مشاور باید بکوشند تا تغییر رفتار در فرد بتدریج روی دهد و مهمترین کار مشاور درک افراد و القای حس آرامش به آنهاست.

نتیجه‌گیری

ویروس HPV در مراحل اولیه علایمی ندارد که بتوان آن را تشخیص داد اما با غربالگری می‌توان به آن پی برد. از مهم‌ترین عوامل خطر برای ایجاد سرطان دهانه ناشی از HPV می‌توان به این موارد اشاره کرد:

سنین پایین به هنگام اولین مقاربت، وجود شرکای جنسی متعدد، تعداد مقاربت، تعداد بارداری‌ها و پیدایش اولین بارداری در سنین پایین قبل از ۱۸ سالگی، تماس جنسی با مردان با رفتار پرخطر جنسی، مصرف قرص‌های ضد بارداری خوراکی، کشیدن سیگار، وضعیت اقتصادی و اجتماعی پایین، عدم رعایت بهداشت تناسلی، مصرف داروهای کاهنده سیستم ایمنی نظر به اینکه در سرطان دهانه رحم تشخیص زودرس و درمان بموقع بر کاهش میزان مرگ و میر اثرات بسزایی دارد، پرهیز از رفتارهای پرخطر جنسی و رعایت نکات بهداشت فردی و اجتماعی می‌تواند تأثیر قابل توجهی در جلوگیری از ایجاد عفونت HPV و متعاقباً ضایعات پیش سرطانی و سرطانی داشته باشد. غربالگری روتین برای HPV و سرطان گردن رحم نیز می‌تواند به شناسایی، نظارت و درمان مشکلات بهداشتی ناشی از آن کمک کند.

منابع

- * گروه انجمن متخصصین عفونی ایران، نویسندگان: دکتر آیتیس رضانی، دکتر محمد مهدی گویا، دکتر مینو محرز و دکتر علی اکبر ولایتی تهران، ۱۳۹۸
- * گروه متخصصین عفونی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، نویسندگان: کتایون حاجی باقری، بهزاد محسن پور و دیگر همکاران، ۱۳۹۷
- * گروه متخصصین ویروس شناسی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران، نویسندگان: سید محمد مهدی محمودی و محمود اخوان تفتی و دیگر همکاران، ۱۳۸۶

به این موضوع امتیاز دهید (۱۰ تا ۱). کد موضوع ۱۰۵۲۱۴ پیامک ۳۰۰۰۷۲۷۳۱۰۰۱. نحوه امتیاز دهی: امتیاز - شماره مقاله. مثال: اگر امتیاز شما ۸۰ باشد (۸۰ - ۱۰۵۲۱۴)